

Univerzita Karlova, fakulta tělesné výchovy a sportu v Praze

Katedra sportů v přírodě

Vedoucí práce: PaedDr. Jiří Šafránek

Oponent: Mgr. Jiří Lehký

Hodnocení diplomové práce.

Jméno diplomanta: **Petra Košťálová**

Název práce: **Turistika v masivu Radhoště v mezích trvale udržitelného rozvoje**

Posudek oponenta práce

Diplomová práce Petry Košťálové pod názvem „Turistika v masivu Radhoště v mezích trvale udržitelného rozvoje“ má celkový rozsah 123 stran, vč. příloh, které tvoří 39 grafů, 8 stran obrazových příloh a seznam použité literatury čítající 26 položek + 15 elektronických zdrojů. Členění práce je klasické – úvod, představení problému, rozbor literatury, cíle a úkoly práce, metodika, vlastní výsledky, diskuze a závěr. Jedná se o práci praktického charakteru.

Zvolené téma vyšlo z praxe, konkrétně potřeby orgánů ochrany přírody nějakým způsobem kvantifikovat vliv návštěvníků na jednu z přírodně nejceněnějších částí Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Přestože studovaná oblast bývá považována za „kolébku beskydské turistiky“ podobný výzkum a pokus o analýzu zde nikdo neprováděl. Vzhledem, k tomu, že se jedná prakticky o první výzkum tohoto rozsahu, se statisticky zpracovanými a tedy v praxi dobře využitelnými výsledky, lze práci hodnotit jako originální a potřebnou.

Samotný název práce podle názoru oponenta plně nekoresponduje z hlavním cílem, resp. zjištěnými výsledky - vhodnější by bylo do názvu použít některé z klíčových slov: návštěvnost území, analýza návštěvnosti apod. který by budoucím badatelům usnadnil orientaci, neboť tematika trvale udržitelného rozvoje, potažmo turistiky je velmi široká. Navíc mohl být zdůrazněn sezónní charakter výzkumu – jednalo se totiž pouze o letní turistiku. Jak autorka například na str. 60 správně podotýká, radhošťský hřeben je ve velké míře navštěvován i v zimním období, přičemž struktura návštěvnosti („typ turistů“ slovy autorky) bude jiná.

Nicméně řešená problematika a cíle práce jsou stanoveny jasně a srozumitelně. Tím je zmapování současného stavu turistiky v masivu Radhoště a navržení akčního plánu udržitelného rozvoje turismu na tomto území.

Autorka v práci vycházela z poměrně obsáhlého seznamu naší i zahraniční literatury. Jistým handicapem byla skutečnost, že její práce byla opravdu prvním seriózním výzkumem tohoto typu v Beskydech, takže se nemohla vycházet z výsledků či práce předchůdců. Proto bych obzvláště ocenil, že nechyběly dostupné práce a studie z jiných horských chráněných území v ČR (Jeseníky, Krkonoše). Je na škodu věci, že v diskusi nedošlo k porovnání nebo alespoň

komentování výsledků dosažených v těchto územích a srovnání s realitou v Beskydech. Opět by to usnadnilo práci těch, kteří snad budou v podobných výzkumech pokračovat.

Snad jediný nedostatek při práci s literaturou je, že zde není uvedeno jediné mapové dílo ani turistický průvodce či bedekr, byť právě pro tuto oblast vycházejí již cca 100 let. Studium těchto podkladů by mohlo obohatit kapitolu věnovanou historii a vývoji turistiky v oblasti – sice neuvádí množství návštěvníků (zde by bylo třeba rozsáhlé studium archivních fondů tisku, což nebylo cílem práce), ale pomohly by ilustrovat rozvoj turistické infrastruktury území. Jistě není bez zajímavosti, že stávající síť značených turistických tras je zde bez velkých změn minimálně 80 let.

Po teoretické stránce lze konstatovat, že se autorka poměrně dobře seznámila jak s problematikou ochrany přírody v oblasti, tak metodikou sběru a zpracování dat a pokusila se je interpretovat tak, aby byly využitelné v praxi.

Výzkumné otázky, hypotézy a cíle logicky navazují na předcházející části práce. Snad jen cíl deklarovaný hned v úvodní části abstraktu – „navrhnout akční plán udržitelného rozvoje turismu na tomto území“ není v dalších částech práce jasně uveden. Autorčiny návrhy jsou totiž rozptýleny v jednotlivých podkapitolách. Pokud měla tento cíl splnit kapitola 7.2 – navrhovaná řešení, lze jí vytknout, že vedle navržených řešení se zbytečně zaobírá popisem potenciálu oblasti či fungování stráže přírody. U akčního plánu bych očekával jinou, přehlednější formu, např. soupis doporučení pro jednotlivé zde působící subjekty, či jakési „desatero udržitelného turismu“.

Použité metody a techniky zpracování sběru dat a jejich zpracování byly zvoleny vhodně. Jsou relativně jednoduché a přitom srozumitelné – což by mělo být výhodou při jejich dalším využití v praxi. Interpretaci výsledků usnadňuje řada kvalitně zpracovaných grafů. Pokud bych měl vytknout drobný nedostatek v metodice práce, tak v úvodu nebylo dostatečně přesně vymezeno zkoumané území – což je běžná praxe v přírodovědných oborech. V textu práce se operuje s termíny jako „hřeben Radhoště“ či masiv Radhoště. Zde by pomohla (i jednoduchá) mapka, kde by mj. nemělo chybět zaznačení míst sběru dat.

Po formální stránce je práce prakticky bez závad, množství gramatických chyb v textu je zanedbatelné a jedná se spíše o přehlédnuté „vrtochy“ textového editoru. Vzhledem k mé profesi však musím autorce vytknout, že v práci všude (s výjimkou str. 104 nahoře) uvádí, že na Radhošti je „přírodní rezervace“. Pravdou však je, že je zde maloplošné zvláště chráněné území v kategorii „národní přírodní rezervace“. Jedná se o území s poměrně striktními ochrannými podmínkami, takže přísnost ochrany zde rozhodně nepolevila, jak se Správě CHKOB snaží autorka na str. 96 podsunout. Je totiž nutné rozlišovat mezi okolím vrcholu Radhoště, který je v nej přísnější, 1. zóně odstupňované ochrany přírody (navíc je zde NPR) a střediskem cestovního ruchu Pustevny, které je v zóně 2. Podobně zřejmě omylem, bylo na str. 86 lyžařské středisko Kohútka umístěno do Velkých Karlovic – ve skutečnosti je na katastru Nového Hrozenkova.

Věcně nesprávný je komentář na str. 98 věnovaný ekologickým problémům Beskyd. Tvrzení, že „v Beskydech není a nebyla silná smrková monokultura, lesy jsou zde více smíšené a proto vlivu kyselých dešťů lépe odolávají“ je spíše z kategorie zbožných přání. Ačkoli je podíl listnatých a smíšených lesů v CHKO Beskydy jeden z nejvyšších v rámci horských CHKO u nás, ve skutečnosti smrkové monokultury zabírají 2/3 rozlohy oblasti. Problém kyselých dešťů měl v druhé polovině osmdesátých let minulého století charakter ekologické katastrofy (odumírání desítek hektarů lesů ve vrcholových partiích Moravskoslezských Beskyd). Rozhodně se jednalo o podstatnější problém než slimáci, kteří možná trápí zahrádkáře, nikoli ochranu přírod.

Přes výše uvedené drobné formální nedostatky je práce kvalitní, originální a rámci vymezeného území a období na které se výzkum zaměřil, i úplná. Bude dobrým podkladem pro práci dalších výzkumníků, neboť již dnes je jasné, že daná problematika i území si další výzkum zaslouží.

Většina výsledků bude použitelná ve správní a odborné činnosti Správy CHKO Beskydy a se souhlasem autorky i jiných orgánů ochrany přírody a krajiny – např. při jednáních s obcí Dolní Bečva ve věci výstavby lanovky na Radhošť, či v případě stanovování režimu provozu motorových vozidel. Data o rozložení návštěvnosti v průběhu dne pak budou využita v nejbližších dnech při jednání a Armádou ČR, která právě zde chce cvičit s piloty vrtulníků přistání v horách. Podobně na základě předběžných autorčinných výsledků, které nám byly poskytnuty došlo k úpravě záměru rekonstrukce Naučné stezky Radegast.

Největším přínosem práce pro praxi je právě pojmenování a kvantifikace problémů, což je jedna z věcí, ve které třeba státní ochrana přírody stále „pokulhává“ za investory, developery a jinými techniky, přicházejícími se záměry a projekty. Právě oni chtějí slyšet „čísla“.

Na základě předložené práce a několika konzultací, které jsem se studentkou vedl mohu potvrdit, že Petra košťálová je způsobilá k samostatnému řešení odborných problémů. Prokázala že ovládá i základy profesní komunikace a má organizační schopnosti, neboť dokázala ke svému výzkumu zaškolit a využít i studenty rožnovské Střední zemědělské školy.

Navrhuji klasifikaci velmi dobře

V Rožnově pod Radhoštěm dne 20.září 2007

Mgr.Jiří Lehký

Správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy,